

יום ב', כ"ב באלול תשס"ה (26 בספטמבר)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.

אבא קובנר, 1978

חוק המוסד העליון ללשון העברית [המשך המאמר מאתמול]:

מפעל מחקר רחב היקף של האקדמיה הוא המילון ההיסטורי, שנועד להציג את אוצר המילים של העברית בגלגוליו במהלך תולדותיו.

מפעל המילון ההיסטורי ללשון העברית הוא מפעל המחקר של האקדמיה ללשון העברית. תכליתו להציג את אוצר המילים של העברית בגלגוליו במהלך תולדותיו, היינו להציג כל מילה עברית בהתפתחות צורתה, בגלגולי הוראותיה ובהקשריה למן הופעתה הראשונה בספרות הכתובה ואילך.

במפעל שלושה מדורים העוסקים במלאכת הלקסיקוגרפיה: מדור הספרות העתיקה; מדור ספרות ימי הביניים; מדור הספרות החדשה. מדור המחשוב מלווה אותם בקליטת הנתונים שלהם במחשב ובעיבודם למצע נתונים. עובדי המפעל עוסקים בהתקנת החיבורים על פי ספרי המקורות. מדור הספרות העתיקה נזקק לכתבי יד ולמהדורות ביקורתיות. מדור הספרות החדשה נזקק להדפסות הראשונות של היצירות, כפי שיצאו לאור בימי חי המחבר והוא סמך ידו עליהן. כל חיבור וחיבור מוקלד במחשב אגב הקפדה רבה בהעתקתו. הטקסט מפורק לתיבות ולכל תיבה נרשם ערך מילוני. על פי הערכים המילוניים נערך מאגר נתונים בצורת קונקורדנציה, ובו מוצגים כל ההקשרים שהערך המילוני מופיע בהם לפי סדרם הכרונולוגי. המאגר יעמוד לרשות כותבי הערכים לשם בחירת ההקשרים הראויים להציג את משמעותה של כל מילה ומילה במילון העתיד להתחבר.

כיצד ייראה המילון ההיסטורי? המתבונן במחברת לדוגמה, ישאל את עצמו כמה כרכים יחזיק המילון לכשיהיה גמור, ומי יהיה עשיר דיו לקנותו. מילון שמידותיו גדולות וכרכיו מרובים אינו שווה לכל נפש. מקומו בספריות הגדולות של מוסדות, שיש לאל ידם לרכוש כלי יקר כזה ולשכנו באוצרותיהם. אף חיפוש הערך המבוקש במילון גדול-ממדים כזה כרוך בטורח מרובה. ועוד: הדפסת כרך מכרכי המילון תחתום אותו לשנים רבות עד לעדכונו במהדורה חדשה העתידה להוסיף את המידע המתחדש העולה מן המחקר. ואולם, אין הספר המודפס הדרך היחידה להציג לפני המעיין את אוצר המילים של הלשון. עולם המחשב והתקשורת במחשב מזמנים אפשרויות אחרות של הצעת המידע שמערכת מילון מעצבת. ברכה מרובה יש בשימוש במחשב, לפי שהוא מעמיד אפשרויות מגוונות לסידור המילון מזה ולהעברת המידע מזה. **ניתן להעלות על הדעת את האקדמיה ללשון העברית כמרכז לאומי של לקסיקוגרפיה ובו כל הידע המצטבר והולך מפעם לפעם, והוא ערוך כמידת עיבודו, והוא הולך ומשתנה ומתעדכן עם כל חידושי המחקר, כעין "ספרייה לאומית" של המילים של העברית.** המחשב מיישן את הוויכוח בין מצדדי המילון הזורם מתקופה לתקופה ובין השואפים להפיק מילונים נפרדים לתקופות מוגדרות, לפי שהוא יכול להפיק ערך המקיף תקופה אחת ולחבר אותו אחרי כן לערך המקיף תקופה אחרת, בלי לפגוע בסדר הערכים שלו ובלי לפגום בהצגת הרציפות ההיסטורית של הלשון. כך ייווצר ערך אחד הזורם לאורך כל התקופות בדמות "ערכים מודולריים" המתחברים זה עם זה ליחידה אחת. תקשורת המחשבים תפתור גם את בעיית המקום ואת בעיית טורח החיפוש בספרים גדולים וכבדים,

"כאשר שמענו כן ראינו בעיר ה' צב-אות בעיר אלוקינו, אלוקים יכוננה עד עולם סלה." [תהלים מ"ח 9]

מתוך פרק התהלים שהיו הלויים אומרים בבית המקדש ביום שני בשבת

בשמחה ובטוב לבב, בתפילה ליום נעים לכל בית ישראל!

הדף מוקדש לרפואתם השלמה של כל נפגעי הטרור ומשפחותיהם בתוך שאר חולי ישראל, ולשלומם של כל חיילי צה"ל

יום ב', כ"ב באלול תשס"ה (26 בספטמבר)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.

אבא קובנר, 1978

שאינם מצויים תחת ידו של כל דורש. אל המרכז האמור יוכל כל אדם לפנות ולקבל על צג מחשבו האישי את המידע שהוא מבקש אגב חיפוש עצמאי וסידור המידע לפי צרכיו.

<http://hebrew-academy.huji.ac.il/dictionary1.html>

"כאשר שמענו כן ראינו בעיר ה' צב-אות בעיר אלוקינו, אלוקים יכוננה עד עולם סלה." [תהלים מ"ח 9]

מתוך פרק התהלים שהיו הלויים אומרים בבית המקדש ביום שני בשבת

בשמחה ובטוב לבב, בתפילה ליום נעים לכל בית ישראל!

הדף מוקדש לרפואתם השלמה של כל נפגעי הטרור ומשפחותיהם בתוך שאר חולי ישראל, ולשלומם של כל חיילי צה"ל